

Volfgangs Garvelmans
Makss Roišļijs, agrīnais sludinātājs par Kristus atgriešanos dzīvības pasaulē

Zibens trāpa tur, kur to negaida. Gara vētra brāžas tur, kur pati vēlas. Pēkšņi tā pārņem kāda cilvēka dvēseli, un tās izvēle paliek mums neizprotama. Reiz dzīvoja kāds ideālistiski noskaņots dzejnieks, kurš jutās pasvešs šai pasaulei. Viņa radošajā mantojumā bija dažas plānas dzejoļu grāmatīņas, kuras diez vai kļuva pazīstamas ārpus viņa dzimtas pilsētas robežām un arī tur jau sen ir aizmirstas. Savu dienišķo maizi viņš pelnīja ar netīkamu arhivāra darbu Štutgartē, un viņa priekšnieks viņu mudināja drīzāk veltīt sevi vēstures vai ierēdniecības ētikas jautājumu apcerēšanai nekā dzejai. Tādēļ viņš dzīvoja, tā teikt, no atvaļinājuma līdz atvaļinājumam. Dvēseles mieru un radošo spēku viņš guva tikai Saules gaismā "zem olīvkokiem" pie Vidusjūras, kas viņam bija kļuvusi par radoši dievišķo spēku simbolu. Viņa izjūta nebūt nebija monoteiska, jo viņš satika gan Poseidonu viņa tempļos Pestumā un Agrigentā, gan nojauta Heliju Saules ratos braucam pa debesīm. Turklāt viņa veselība nebija nekāda dižā. Pēc karā gūtā mugurkaula ievainojuma viņš dzīvoja ciezdams pastāvīgas sāpes un pēdējā dzīves posmā bija spiests nēsāt ģipša korseti.

Makss Roišļijs piedzima 1890. gadā Štutgartē, studēja arhitektūru un dabaszinātnes, lai tuvotos to spēku un tā skaistuma noslēpumiem, "kas iekšēji satur kopā pasauli" (J.W.Goethe), taču, vīlies universitātes mācībās to tukšuma un bezjēdzīguma dēļ, pievērsās ģermānistikas, vēstures un filosofijas studijām, lai varētu pelnīt sev iztiku. Lai apliecinātu savu patstāvību un drosmi, viņš kā brīvprātīgais devās Pirmajā Pasaules karā un, pateicoties savam ievainojumam, tika pārbaudīts lielākā mērā, nekā bija gaidījis. Taču tāpat, lielākā mērā par gaidīto, viņš saņēma atbalstu no savas sievas Frīdas Margarētas, senas teologu dzimtas atvases, kura, atteikusies no koncertējošas pianistes karjeras, līdz pat savu fizisko un dvēselisko spēku izsīkumam centās atvieglot dzīvi savam tik jūtīgajam un viegli ievainojamajam vīram. Frīda Margarēta Roišļija pēc vīra nāves 1947. gadā publicēja viņa īsu biogrāfiju ar nosaukumu "Mēs dzīvojam, lai sagatavotu gaišos vārtus" ("Wir leben lichte Toren zu bereiten", Philipp Otto Röhmer-Verlag, 1949).

Tam, kurš iedziļinās Maksa Roišļija dzejā, pirmām kārtām top skaidrs, ka tās galvenā tēma ir Gaismas cildināšana. Viņš sajuta tās īpašo spēku gan Saulē, gan klasisko tempļu drupās, gan gotiskos domos, gan arī mistiski apskaidroto cilvēku dvēselēs. Tas bija priekšnoteikums tam, ka beidzot viņam varēja parādīties pats "Gaismas Kungs". Tas notika viena viņa attīstības posma galapunktā - posma, kuru var raksturot kā pilnu atklāti pagāniskas jūsmošanas un pārņemtības ar gaismas būtību. Vēl 1942. gadā viņa sieva gandrīz izprovocēja laulības krīzi, apgalvojot, ka Kristus ir Dieva Dēls. Tolaik vārguļa ciešanu nāve nesaderējās ar Maksa Roišļija varonības ideāla izpratni. Tikai vēlāk, kad viņam nācās redzēt, ka tik daudzu cilvēku cienītais "varonis", proti, Hitlers, bija kļuvis par ļauno spēku instrumentu, viņš laboja savu aizspriedumu, teikdams: "Ja reiz velns kļūst cilvēks, tad ir arī iespējams, ka Jēzū ienāca Dievs."

Paša Maksa Roišļija vīzijas noveda viņu pie Kristus. Protams, tikai pakāpeniski Gaismas Dievs Apollons viņa uztverē pārvēršas par Kristu, "Gaismas Kungu". 1943. gadā, kādā ceturtdienā pirms Vasarsvētkiem, viņa dvēselē ielaužas jauna pasaule. Viņš pārdzīvo savu dvēseli kā telpu, pilnu dažādu tēlu un sevi pašu redz darbojamies šajā tēlu pasaulē. Viņš apraksta šo pirmo redzējumu, "gājienu cauri alai", kā antīko iesvētīšanas ceļu cauri apakšējai pasaulei: "...pēkšņi satumst, iestājas pilnīga nakts. Es sajūtu melnus ūdeņus, melnās upes tecējumu. Es zinu, ka šī ir apakšējā pasaule, Hadesa Stiksa. Es redzu arī kādu melnu laivu un melnu pārcēlāja figūru...Pēkšņi es zinu, ka esmu jau pāri plūsmai, it kā uz salas... Manā priekšā uz troņa sēž milzīgs, bailes iedvesošs veidols, viscaur truli dzeltenos toņos ar melnu scepteri un vaigu, kas ir visai baiss, kaut kas vidējs starp cilvēka seju un auna galvu. Es zinu, ka tas ir mirušo tiesnesis. Es noņemtos ceļos... It kā nekas netiek runāts un tomēr kaut kas notiek. Troņa labajā pusē es redzu mirušo pūļus, starp tiem arī mana tēva vaigu, un viņa tuvumā mātes vaigu, abi pusmūža vecumā...Es nevaru pagriezties uz viņu pusi. Pa kreisi no mirušo tiesneša parādās eņģelis – viscaur matētos pelēksudrabainos toņos, puspavērtiem spārnēm. Līdzās eņģelim, kas plīvo pa labi no manis, esmu es tumšā tērpā, kas, liekas, ir apdarināts ar baltu strēmeli, eju cauri garās ejas otrajai daļai, gaišums acu priekšā. Pēkšņi pelēkais eņģeļa tērps nokrīt. Viņš ir pavisam balts. Spārni gaiši zaļi ar rozā pieskaņu. Arī no manis nokrīt melnais tērps, es esmu tērpts baltajā. Tērpam ir antīks raksturs. Es izeju ārā, tur valda miers..."

Maksa Roišļija imaginācijas pamazām piepildās ar kristīgās pasaules tēliem. Viņš redz kādu sakrālu apaļu celtni, kā no gaismas darinātu: "Virs kupola vidus mierīgi līdinās balodis...Pēkšņi no kreisās puses, no

dziļuma paceļas melns šķēps, kas ir vērsti pret balodi. Šķēpa kāts un smaile pilnīgi melni. Šķēps trāpa balodim zem labā spārna, ieduras viņā, taču uzreiz atkrīt atpakaļ un acīmredzami vērsas pret uzbrucēju. Balodis paliek neskarts...No skaidri saskatāmas šauras ievainojuma vietas lejup krīt pilieni, kaut kas līdzīgs šķidrīgai gaismai: baloža gaismas asinis, kas cauri doma kupolam plūst no augšas lejup...Zem kupola centra uz augstām kāpnēm stāv altāris, uz tā neliels trauks mēness sirpja formā. Šajā traukā pil baloža gaismas asinis un piepilda to...Tad no augstumiem parādās pilnīgi balts Kristus veidols, lēni nolaižas lejā un nostājas līdzās altārim. Viņš ņem trauku un, nedaudz noliecies, sniedz to cilvēkiem, kas nometušies ceļos uz altāra pakāpieniem...”

Turpmāk šo pārdzīvojumu pasaule veidojas tādējādi, ka šie tēli sāk skanēt. Makss Roišlijs dzird vārdus, kuros, kā viņam šķiet, pats sevi izpauž Gaismas Kungs. Šie teksti ir nedzirdēti skaisti, un tie nedrīkst tikt nolemti aizmirstībai. Dažus no tiem mēs piedāvājam jūsu uzmanībai.

Gaismas Kungs runā:

Krustā sišana bija upuris,
tam seko Augšāmcelšanās.
Un jums jāzina,
ka arī jums jānes upuris.
Taču jūsu upuris nav
miesas krustā sišana,
bet gan gara pārveidošana,
kas iesniedzas miesā
un pārveido to līdzī,
lai varētu piedzimt
nākotnes cilvēks.
Un tas ir cilvēks,
kas ceļas no Vārda
un nevis no miesas. To ņemiet sev līdzī.
Tā jūs kalpojat Tam, kas nāk,
un tagadnē
gatavojat nākotni.
1945 .g. 13.08.

Gaismas Kungs runā:

Nu ir uzceltas gaismas kāpnes
pāri asiņojošai Zemei,
un visi cilvēki var
uznākt pie Manis,
lai raudzītu Manas Atgriešanās krāšņumu.
Lai slavēti visi,
kas līdzēja kāpnes uzcelt.
Lai slavēti visi,
kam ir spēks
pašiem nostāties uz šīm kāpnēm.
Lai slavēti visi,
kas nes sevī ilgas
nokļūt līdz kāpnēm un
apjaust to noslēpumu.
Taču jūs visi, kas atnākuši,
lai redzētu kāpņu piepildīšanos,
ejiet atpakaļ uz Zemi
un starojot
sludiniet cilvēkiem
Manas Atgriešanās patiesību.

1946. g. 22.12. (4. advente)

Augšāmcēlušais runā pēc Nokāšanas ellē:

Redzi nu, Es nokāpu lejā,
visdziļākajā ellē,
un baismīgu briesmoņu
apstāts Es tiku.
Pierēs un degunos
tiem bija ragi un ilkņi,
un visu to zvēru miesas un galvas
bija samudžinātas kopā:
vērši un pūķi,
un lauvas, un čūskas
ar asiem nagiem
un zobiem, un ragiem,
ar šņākoņu, sīkšanu,
smagām, baismīgām galvām
un pretīgām miesām,
iejaukti bija cits citā.
Un Es stāvēju vidū starp viņiem
kā mūžīgās Gaismas
ziedošais Bērns,
un viņi neuzdrīkstējās
mani aprīt.
Viņi atkāpās,
un pāri to baisajai burzmai
pacēlās loks
no gaišiem stariem.
Un viņi kļuva nedroši, ļodzīgi -
nezvēri, mošķi -,
un saļima,
sabruka kopā.
Taču no viņu miesām
pacēlās cilvēku veidoli,
kuru sejās bij' lasāmi sirdēsti, šausmas,
bet reizē
tajās staroja brīvības smaids.
Un viņu miesas bij' netīras,
viņu mati samudžināti,
viņu locekļi izmežģīti,
un viņu nagi gari un līki,
jo viņi ir bijuši viens
ar šausmīgiem ķēmiem.
Un nu viņi pacēlās
no saļimušo nezvēru miesām
un noietās lūgšanā ceļos
mūžīgās Gaismas bērna priekšā.
Un Es pacēlos atkal augšup
pretī dienai, un viņi man sekoja
garā virknē.
Un, kad viņi sasniedza Zemi,
kas peldēja Saules gaismā,
tad atkal tie nokrita ceļos
un slavēja pateicībā,
ka izglābti tika
no briesmoņu nāvīgā gūsta.
Un viņi devās kā Pārvērstie
pāri Zemei uz visām pusēm.

Un nu es esmu tavā
un visu tavu brāļu priekšā,
un Es saucu jūs, saucu:
kāpiet ar' jūs ar savu
gaišāko būtību jūsos
lejš, visdziļākajā ellē, un raugiet
briesmīgos zvērus
un nolādēto mokas,
un sniedziet viņiem gaismu,
lai tā viņus pārveidotu
un ļautu atraisīties
no nolādētības važām.
Un tad celieties jūs visi
augšup pie Manis, kas Augšāmcēlies,
lai Es jūs varētu saņemt un svētīt,
un pārveidot mūžīgiem laikiem.

1946. g. 18.04. (Zaļā Ceturtdiena)

Makss Roišlijs lasīja viņam dāvātos vārdus klusā balsī, ļoti lēni, bez jebkāda afekta, meditātīvi ieklausoties tajos. Tā viņš tos droši vien arī dzirdēja. Ap viņu un ap visu viņa māju bija paradīzes atmosfēra, miera un gaismas pilna. Bija agra vasara, ziedēja rozes, un gandrīz visu ziedu ziedlapiņas veidoja mazus dubultvirpuļus. Šur un tur var atrast šādus veidojumus, bet noteikti ne tik bieži kā šeit. Tā arī Kristu viņš pārdzīvoja kā kādas jaunas dabas pasaules Kungu: "Un pēkšņi es jūtu, ka ap mani ir gaišums, starojošs gaišums, un es redzu, ka šajā gaišumā neizsakāmi maigs un brīnišķīgs ir visa gaišuma Kungs, Kristus...Un tā es sēžu uz ceļa un jūtu, kā Viņš no šī tuvuma ienāk manā iekšienē, un es domāju, ka nu Viņam būtu jāstāro no manis, kā Viņš apstāro mani. Jo visur es jūtu Viņu, izplatītu pāri visai pļavai un ietecējušu visās lietās, ka Viņš ir visā un ka Viņš pārveido visu, kam pieskaras un ko caurstrāvo, jo Viņš nāk no augstumiem un no dzīvību uzturošās gaismas, un Viņš nāk no Tēva, ar ko Viņš ir viens un kas ir visu lietu spēks un visas radības pirmsākums..."

Wolfgang Garvelmann, "Max Reuschle, ein früher Verkünder der Wiederkunft Christi in der Lebenswelt", "Lazarus" 4/99.